

**Huvihariduse tervikvaate ja terminite ümarlaua koosolek,
21. veebruaril kell 14.00-16.00**

MEMO 1.

Eest Kultuuri Koja huvihariduse tervikvaate ümarlaud ja terminite töörühm kogunes koostööpartneritega, et jagada omavahel infot, kaardistada hetkeseisu ja kavandada edasisi tegevusi.

Koosoleku ajakava:

- 14.00-14.10 - kogunemine, tutvustus **Egge Kulbok-Lattik**, huvihariduse töörühma juht
14.10-14.20 - huvihariduse valdkonna plaanid **Tormi Kotkas**, huvihariduse valdkonna juht (HTM)
14.25-14.35 - täiskasvanuhariduse valdkonna arendus ja ajakava, **Ena Drenkhan**,
Täiskasvanu-hariduse valdkonna peaekspert (HTM)
14.40-14.50 - andepoliitika valdkonna arendused ja seos huviharidusega, **Marek Järvik**,
Andepoliitika valdkonna juht (HTM)
14.50-15.00 - kunstihariduse ümarlauad ja tegevused - **Piret Viirpalu**, rektor, (Kõrgem Kunstikool
Pallas)
15.00-15.05 - sirutuspaus 3-5 min
15.05-16.00 - huvihariduse valdkondade tegevused, katusorganisatsioonide esindajate sõnavõttud:
15.05-15.15 - huvihariduse õpetaja kutse väljatöötamine - **Kristel Kallau**, (Kunstikoolide Liit)
15.15-15.25 - kutse- ja kvaliteedi süsteem tantsuhuvihariduses - **Jane Miller-Pärnamägi**, (Eesti
Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liit)
15.25-15.35 - terminite töörühma tegemistest - **Eva Tamm**, terminoloog, (Eesti Keele Instituut)
15.35-16.00 Küsimused-vastused ja vaba arutelu.
Võimalikud sõnavõttud: Muusikakoolide Liit, Teadushuvihariduse Liit, Erahuvihariduse Liit,
Huvikoolide Liit, Harrastusteatriite Liit, Leiutajate Liit, Vanemaealiste ja puuetega inimeste teemade
vedajad, Tallinna Ülikooli uurimisrühma esindajad.

Osalejad: Egge Kulbok-Lattik, Eva Tamm, Jüri Ginter, Andres Kask, Kalle Kõõmnemägi, Ena Drenkhan, Garmen Vallikivi, Heilo Altin, Helin Puksand, Jane Miller-Pärnamägi, Kadri Alesmaa-Visnap, Kristel Kallau, Kätlin Virgo, Marek Järvik, Maria Lutsar, Meeli Pärna, Piret Mädamürk, Piret Viirpalu, Tormi Kotkas, Urve Gromov, Vano Allsalu, Tauno Asuja, Varje Lepp Tiina Jääger, Greten Lehtmaa, koosleku lõpus liitusid Pille Lill ja Aarne Toomsalu.

Koosolekut juhatas Egge Kulbok-Lattik

Protokollis Heili Vaus-Tamm (ei koostanud stenogrammi, memos kajastub põhiline, slaidid lisatud):
https://docs.google.com/document/d/1eA9-0KGsjZnXyt7i_So2G-i4iKyB64bjUHE9fCgZMI/edit

Lühendid: sõnavõtja kohta tema nimetähed, kel korduvad nimetähed, siis ka nime teine täht
NT noorsootöö, F formaalõpe, MF mitteformaalne õpe,
HK huvikool, huvikoolitus, HH huviharidus, HT huvitegevus
TK täiskasvanute koolitus
VT vaimne tervis
EKI Eesti Keele Instituut

14.00-14.10 - kogunemine, osalejate tutvustusring, sissejuhatus, Egge Kulbok-Lattik: HH valdkond olemas HTMs, oleme positiivsete muutuste lävel. Suund läheb liikuma ja loodetavasti leiab valdkondliku arengu.

14.10-14.20 - huvihariduse valdkonna arendused ja võimalik ajakava, Tormi Kotkas, Huvihariduse valdkonna juht (HTM): Ülevaade lähiaastate plaanidest - kuni 2024 näeme ja käsitleme HH lähtuvalt noortevaldkonna arengukavast, slaidid lisatud. Eesmärgid – et noortele on olemas eri arenguvõimalused, turvatunne toetatud, selleks, et Eestit edasi viia. Fookuses noor – kuidas HH toetab kujunemisel, loomepotentsiaal. Järjepidev areng, aktiivne kodanik, õigused kaitstud. Ei jääks üksi. Vaimne tervis. Ühiselt tegutsedes indu juurde. Kuuluvustunne, saab kompetentsi väljendada.

4 eesmärki kokkuvõetud akronüümidega - HOOG, OSA, ISE, KINDLUS, suunavad tegevusi, mis ette võetakse. Arengukavas on ka mõõdikud, mis näitavad kus oleme, kuhu jõuda soovime. HK (huvikoolis) õppivate noorte % kaudsed meetmed. NT (noorsootöö) kvaliteeti näitavad. Prioriteediks on F ja MF õppe lõimimine, teaduspõhine väljakutsete lahendamine ja paindlik süsteem. Märtsis töögrupp koguneb. Kui soov ühineda, võtke ühendust.

Kuidas MFs õpitud F kasutada? Kuidas on võimalik nende õpete ühildamine. Õmblusteta haridus. Huvialavaldkondade katusorganisatsioonidel tuleb jõuda kvaliteeti hindavad mõõdikute süsteemini. Riigina teha järeldusi andmepõhiselt. Vaja koostööd sidusgruppide vahel. Arendamisel koolitusi, teadusarenduse tegevusi. Kava, võimaldab HHs ja HTs tegutsejal koolituda, kompetentsi tõsta. Kohal omavalitsused HH HT analüüs. Kaardistada kevadel 2022 - millised vajadused muutunud, toetusmeetme mudel toeltrahastamine kaoks. Olulised aspektid katmata. Leida augud analüüsi käigus. Strat partnerluse perioodi algusega seoses katusorganisatsioonidega arendada. Otsused varsti avalikuks.

Egge Kulbok-Lattik: Kuhu jääb huvihariduse tervikvaate sh TK (täiskasvanute huvihariduse) arendus?

Tormi Kotkas: Toimub teiste prioriteetide sees ja taustal pole eraldi kontseptsiooni. Lõiming, individuaalsed, õpirajad, elukestev õpe.

Kalle Kõõmnemägi: kui sõnastatud pole, mida siis tervikvaate all mõeldakse. Kas on plaanis formuleerida.

Tormi Kotkas: juhtkonnal otsuse kohaselt ei ole plaanis sõnastada ja tervikvaade ei ole esimene prioriteet, keskendume nendele tegevustele, millest rääkisin. Tervikvaade ei ole aga laualt maas, hoiame seda avaramat käsitlust nn kuklas.

Kristel Kallau: Kas mitteformaalse ja formaalse huvihariduse lõimimise töörühm on kokku pandud? Tuleb arutada kuidas lõimimisele lisaks ka võrdsustada palku, praegu jäävad MF õppes juhendajate ja õpetajate palgad alla formaalhariduses töötavate õpetajate palkadele.

Tormi Kotkas: aeg piiratud, töörühm loodud, pole praegu siin nimekirja. Katusorg-d on kaasatud. Tuvastada tuleb kitsaskohad – terminoloogilised, rahastus. Õppekavad, tööjõud,

edasi kulud-tulud, ja mis seadusandluses peab muutuma. Palgad – püüame liikuda sinna, et teema üles võtta. Kõrge kval. töötajad, aga pole võrdselt koheldud, seal on alus palgaläbirääkimisteks.

14.25-14.35 - täiskasvanuhariduse valdkonnas arendused, plaanid ja võimalik ajakava, Ena Drenkhan, Täiskasvanuhariduse valdkonna peaekspert (HTM)

Annab ülevaate kogu haridusvaldkonna arengukavast, slaidid lisatud. Täiskasvanuhariduses, kõrg- ja kutseharidus, arengukavast tegevused alguse saanud - 3 suurt strat eesmärki ja mõõdikud. Õpetajate töötasu võrreldes eesti keskmisega madal. Probleemiks on madala haridustasemega mitteõppivate noorte täiskasvanute osakaal. Eesmärgiks on saada eri- ja kutsealaõppes täiskasvanute osakaal suuremaks ja täiskasvanute osalus elukestvas õppes samuti. Nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkond. Eesmärgiks on jõuda täiskasvanute osalusega elukestvas õppes 25%. Koroonajal osalus langes, see statistika võib muutuda. Eesmärgiks on jõuda 18-64 aastaste osalusega 60% nii täienduskoolituses kui tasemehariduses.

5 prioriteeti

- 1) töö- ja palgakorraldus karjäärimudel, ülevaatamine probleem ka kõrghariduses
- 2) teaduspõhine väljakutsed paindlik haridussüsteem F ja MF lõimimine. Gümnaasiumiseadus, õpirajad
- 3) laste ja noorte vaimse ja füüsilise tervise edendamine
- 4) täienduskoolituste kvaliteet
- 5) eesti keele elujõud

TK (täiskasvanute koolituses) suunatud õpiväljundite saavutamisele, koolituste tagasiside süsteem. Digiloo süsteem – digiandmebaasi loomine.

Egge Kulbok-Lattik - kui inimene tegeleb rahvaülikoolis nt klaveri õppimise või rahvatantsuga, kas ta tegeleb siis täiskasvanuhariduse, täiendkoolitusega või huviharidusega?

Ena Drenkhan - võib olla seda ja teist, nagu see konkreetsel juhul on määratletud.

14.40-14.50 - andepoliitika valdkonna arendused ja seos huviharidusega, Marek Järvik, Andepoliitika valdkonna juht (HTM)

Annab ülevaate andepoliitika kujundamisest, slaidid lisatud. Huviharidus on sees andepoliitika dokumentides. Peetakse oluliseks ministeeriumi prioriteete.

Millised probleemid täna on? Andepoliitika lapsekingades nii õpilase, kooli ja riigi vaates.

Õpilase vaade – kool pole paindlik eri tempos edenejatele, on võistlemine, andekate ülekoormuse ja VT (vaimse tervisega) ei tegeleda. Õppenõustamine pole piisav

Õpetaja vaates – teadmised ja oskused pole talendikate märkamiseks piisavad. Koolidel pole ressursse ande toetamiseks, ruume, aega puudu, HK ja HH roll pole selgelt määratletud, võimalused rakendamata, eri osapoolte vahel puudub koostöö.

Riigi vaates – andekuse mõiste sisu on selgelt määratlemata ja tegevused on jagunenud paljude partnerite vahel, terviklikku arusaama pole, koordineerimist pole. Annete

väljaselgitamise spetsialiste pole. Formaaloeppe ja MF-vahelist sidusust pole. Rahalised ressursid paigal. Pole õpetajate nõustamise ja koolitamise süsteemi. Kuidas lahendada? Noorsoo ja kutsehariduse temaatika. Sihtrühm kõik õpilased, andekaid 10% ehk 25000 last ja noort, andekuse mõiste sisu – selle aasta töö. Lasteaia õpetajal hea nina andekate ja vanemate teavitamisel. Koolides ka ses suhtes tase ja tegevused erinevad. Kui mõiste sisu on lahtine, siis on takistatud ka eesmärkide poole jõudmine. Eesmärgiks on, et anded on märgatud ja andekad toetatud. Tööriistakast – kuidas annet ära tunda, mida temaga teha. Luua digitaalsed materjalid. Diagnostilised testid, koolitused kasutuseks. Tuleb tööd teha õpetajate ettevalmistuse vallas, liita andekuse-alane moodul. Andekatega seotud koolituste pakkumine. Kooli juhtkond peaks toetama tööd andekatega. Seda saab läbi nõustamisteenuste arendamise, kuid ressursi andekatega tegelemiseks on vähe või pole üldse. Lisaülesanne – vaja lisatasu. MF õpe pakub võimalusi. HH ja NT (noorsootöö) koolitused ja tasustamine. Olümpiaadide jalg vaid praegu andepoliitikal. Vaja täiendusi ja muudatusi. Indiviid. Õpiteede nõustamine vajalik. Tunnustamissündmused – et mentorit meeles pidada.

14.50-15.00 – KH (kunstihariduse) ümarlauad ja tegevused - Piret Viirpalu, rektor, Kõrgem Kunstikool Pallas

Seoses kunsti valdkonna arengukava koostamisega toimus ka kunstihariduse ümarlaua kokkukutsumine. Ja ühe laua taha õnnestus koguda tõeliselt õmblusteta kunstiharidus: huvikoolid, üldhariduskoolide kunstiõpetajad, kutse- ja kõrgkoolide ning professionaalsete kunstnike ühendused. Esimest korda olime koos, me ei tunne üksteist. Eesmärk: tasakaal kunstihariduse alus-oskuste ja loovuse suurendamine ühiskonnas. Nii manuaalne, kontseptuaalne, puhas kunst kui ka loomemajandus (disain, käsitöö jms). Eesmärgiks on, et nii huvikoolid, üldharidus, kutse- ja kõrgkoolide ning kunstnike organisatsioonid on koostöös, haakunud ja seostatud tegeliku kunstieluga. Vaja on sisse kirjutada kunstihariduse õppekava ossa näituste külastamine. Kunstnikud kooli süsteemis – koolid ja kunstnikud kokku viia, kunstiharidus teaduspõhisemaks. Doktorantuuri pole, kunstiteadlikkuse ja kunstihariduse maine tõstmine, lapse päev väga pikk. 12 h koolipäev, kunsti kutse-ja kõrgkoolid ja kunstnikud teevad koostööd.

Vano Allsalu: org.-d võtsid ette arengukava kokkupaneku. Kätlin Virgo, Meeli Pärna vt kas on nimekirjas, Kunstnike liit ja teised loovisikute erialaliidud on valmis arvamust avaldama eri kunstialade huvihariduse sisu küsimustes.

Egge Kulbok-Lattik: tõsi on see, et huviharidus ei piirdu noorte valdkonnaga vaid huvialadega tegelemine, sh huviharidus on omane inimesele kogu elukaare jooksul ja tervikvaadet ei saagi kujundada üksnes ühe ministeeriumi valdkonna raames, eeldab mitme ministeeriumi-vahelist koostööd (KUM, SOM, HTM).

Lisaks, tuleb mõista, et suur osa mitteformaalõppest toimub kultuuriväljal - muuseumid, teatrid, avastuskeskused. Seega koostöö peab olema juba sellest lähtuvalt.

15.00-15.05 - sirutuspaus 3-5 min

15.05-16.00 - huvihariduse valdkondade teemad ja tegevused, katusorganisatsioonide esindajate sõnavõttud:

15.05-15.15 - huvihariduse õpetaja kutse väljatöötamine - Kristel Kallau, Kunstikoolide Liit, slaidid lisatud. Huvikoolide õpetajatel puudub kutsestandard. Noorsootöötajal on olemas. Nüüd oleme alustanud koostöös kutsekojaga selle ettevalmistamist. Kaasatud on kõik huvihariduse katusorganisatsioonid. Vaja on välja selgitada millist ettevalmistust eeldab üks või teine ametinimetuse ja kutsetase. Noorsootöös on tegevuste aluseks määratletud noorte vajadused. Huvikoolide tegutsemise aluseks on õppekava. Huvihariduses (HH) on erioskused vajalikud, neid omandatakse pedagoogikale eelnevalt ja lisaks. Õpetajakutsega kattub palju aga õpetajate puhul on eelduseks magistrikraad. HH on madalam lävend, selleks, et kaasata noori. Igal erialal pole magistriharidust Eestis ja pole vajagi. HH inimese arengusse rohkem peaks panustama. Kõrgkoolides vaja rohkem HH kompetentsi ja täiendkoolituse süsteemselt vaja arendada, seda tuleb uurida, mida täpselt vaja on, praegu käib arendus kõhutunde pealt. Tuleb kvaliteedimudeli ja riikliku strateegia elluviimisega ühendada
Kaugel oleme protsessiga? Käisime haridus- ja kutsenõukogus ja tegeleme aga sellega on see, et noorsootöö kutsestandardiga ei saa huvihariduse õpetaja kutse taset mõõta.

15.15-15.25 - kutse- ja kvaliteedisüsteem tantsuhuvihariduses - Jane Miller-Pärnamägi, Eesti Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liit, slaidid lisatud.

Kutsesüsteem kvaliteedisüsteemis elementaarne, see aitab välja selgitada - kuidas ja millist koolitust keegi vajab. Õpetajana edasi-arenemiseks on vajalik ennast pidevalt täiendada. Tantsuhariduse ja tantsu-huvihariduses on olemas väljatöötatud tantsuspetsialisti kutse. Vaja õppida – igaüks, kes veidi tantsib, pole õpetaja. Ülikoolid annavad kutse, rahvatantsu selts kategooria. Viljandi Kultuuriakadeemia ja TLU 2016 j 19 said paberid korda. Kes varem saanud oma hariduse sealt, peavad oma taset uuendama. Tööd on palju selles vallas - meil on kokku kõigest 369 kutseomanikku /taotlejat aga juhendajaid kokku 1500. Tantsuhariduse liit kujundab kutsesüsteemi. Tantsunõukogu – etendusasutused ja haridustasandid. Kvaliteet teemaks: kuidas ehitame tantsumaastikku, kuidas seome kogu ühiskonnaga? Kvaliteetse tantsu HH põhimõtted (kodulehel meil), Soomest alus võetud, meil valmis uus. Kaardistada hetke, missiooni. Mis THH oluline? HH katustega loodud jaotussüsteem. HH pole konstantne, see on paindlik ja lähtub, milline on õpilase soov, huvi, eeldused. Õppe sisu lähtub sellest. Tehnikate omandamine, loomingulisus, analüüs – THH 3 vaala. Hindamismudelid HH lähtuvalt terviklikust haridussüsteemist, seda peaksid toetama riiklikud struktuurid ja vaja on toetussüsteemi. Praegu põhineb riiklik tugi pearahade, see on kvantitatiivne vaade. Kvaliteedi mõõdikuid pole. Huviharidus tuleb riigi tasandil lahti mõtestada. Meie oleme sisse seadnud astmelise süsteemi, mis algab harrastuslikust huviharidusest ja suundub järjest professionaalsemaks tegevuseks – eelprofessionaalseks tantsu huvihariduseks.

1) Noorte hobiaid ja harrastused

2) Aste astmelt areng

3) Eelprofessionaalne tase

Kutsesüsteemi loomine on hädavajalik, samuti terminoloogia, seadusandlus ja tegelikkus kokku viia.

Egge Kulbok-Lattik - Ühel eelneval ümarlaul oli meil vestlus vanemaealiste tantsurühma juhiga, kes juhib Lääne Virumaal 15 vanemaealiste tantsurühma, tema oli nõutu, et tema töö ei kuulu ühegi valdkonna alla EVs. Üsna pea moodustavad vanemaealised 20% Eesti elanikkonnast, nad on suur grupp, haritud, aktiivsed ja vitaalsed - oluline ka nende jaoks kaasav ja osalemist võimaldav elukaare-ülene huviharidus välja arendada.

15.35-15.45 Terminitöö vaatenurk, Eva Tamm tutvustab Eesti Keele Instituudi veebilehte: on sõnaveeb, mis hõlmab kõiki keelekorpusi – tähendusi, tõlkeid. See on uus lähenemine ja sellest tulenevalt hõlmab sõnaveeb ÕSi sisu, VÕSi sisu ka oskuskeele sõnastikke erialade kaupa. Kõik on koondatud siia. Ei pea otsima alaliitude kodukatelt. Erialakeel ehk oskuskeel – selle avalikuks tegemine EKI ülesanne. Terminoloogia.ee haldab EKI. Tulemuste avalik jagamine – sõnaveeb. Kuidas jõuavad veebi - erialakomisjonid annavad. Ekilex.eki.ee Eva Tamm kannab sisse. Terminoloogia.ee lehelt saab taotleda raha terminite-alaseks tööks. Varem, ei tulnud vastuolud ja puudujäägid esile, sest ei puutunud kokku. Nüüd kõik koos ja näha. Hea terminitöö tavakohaselt on terminite seletuste juures avatud ka see, kuidas üht või teist terminit on varem kasutatud, kuidas praegu saame teha ja kuidas soovime. Talletada ja avalikuks teha. Formaal- ja mitteformaal, vabaharidus, huviharidus on käibel, aga terminite tööga keeruline tegeleda, sest valdkond keeruline ja määratlemata. Kattuvad, lõikuvad terminid on vaja ära kirjeldada, saada ülevaade, seda teeme ka jätkuvalt terminite ümarlauas.

15.50-16.00 Küsimused-vastused ja vaba arutelu.

Võimalikud sõnavõttud: Muusikakoolide Liit, Teadushuvihariduse Liit, Erahuvihariduse Liit, Huvikoolide Liit, Harrastusteatri Liit, Leiutajate Liit, Vanemaealiste ja puuetega inimeste teemade vedajad, Tallinna Ülikooli uurimisrühma esindajad.

Küsimused

Kalle Kõõmnemägi: Terminite kontekstis on küsimus. Tuleks defineerida terminid loovisiku definitsioon. Praegu on see defineeritud ebapiisavalt (PRAXise poolt), Pakun: Isik, kelle tegevuse tulemuseks on looming ehk teos. Loomingu ja teose alla kuulub ka insenertehniline lahendus.

Egge Kulbok-Lattik, aitäh Kalle, küsimuse eest, mõistan selle tagapõhja aga see on teise koosoleku teema.

Aarne Toomsalu, Pille Lill liituvad.

Jüri Ginter: kuidas defineeritakse huviharidus, jääb mulle arusaamatuks kui tegevust tähistab sõna õppimine või õpe.

Eva Tamm: terminoloogia lepatakse kokku valdkonna inimeste poolt, sest te teate, millest jutt käib, EKI panustab sisuga. Kui siin lepatakse kokku, siis peatselt on sõnaveebis. Eelmisel aastal arutatut pole veel üle kantud. Täiskasvanuharidus defineeritud ja ka

huviharidus ei piirdu noore definitsiooniga, aga seadusest tulenevad õigused ja kohustused. Protsess veninud. Vaja teha analüüsid, kust piirid praktikas lähevad ja kuidas need on vastavuses terminoloogiliste kokkulepetega, kuidas kooskõlas seadustega.

Egge Kulbok-Lattik: kes terminitega tegeleb, kas HTMi õigusnõunikud tegelevad?

Tormi Kotkas: teema on valdkondadeülene, ministeerium püüab vältida tegevuste killustumist. MF H täiendkoolitused, palju osapooli. Ei pea muretsema, protsess käima lükatud.

Ena Drenkhan: meil olemas prioriteedid lähiaastateks, pole praegu nii aktiivne.

Egge Kulbok-Lattik: selge, ministeeriumi juhib juhtkond, nendest otsustest tuleb lähtuda, anname aega atra seada, (interneti-ühendus ja heli on kehv).

Heili Vaus -Tamm lõpetab koosoleku: täname kõiki osalejaid ja ettekandjad, saatke palun oma slaidiesitlused. Koosoleku lõpp.